

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Helena Ciepła (przewodniczący)

SSN Gerard Bieniek

SSN Maria Grzelka (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 stycznia 2008 r., skargi „D.(...)” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 22 kwietnia 2005 r., sygn. akt II Cz (...), wydanego w sprawie ze skargi nabywcy prawa wieczystego użytkowania i prawa własności – „D.(...)” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.

na czynność Komornika Sądowego Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w K., przy udziale dłużnika „G.(...)” Spółki Akcyjnej w K.,

odrzuca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w K. postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2004 r., przysądził na rzecz Spółki z o.o. „D.(...)” w K. prawo użytkowania wieczystego gruntu i własność budynków odnośnie do nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) za cenę 670.000,- złotych. Komornik odmówił wystawienia faktury VAT w związku ze sprzedażą licytacyjną wymienionej nieruchomości, a skargę na w/w odmowę wniesioną przez nabywcę, który cenę uregulował, Sąd Rejonowy oddalił. Postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2005 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił zażalenie nabywcy dzielając pogląd sądu pierwszej instancji, że organem, który dokonuje sprzedaży nieruchomości w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz. U.

Nr 11, poz. 50 ze zm.) i rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 września 2002 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz. U. Nr 27, poz. 268 ze zm.) nie jest komornik lecz jest nim sąd. W związku z tym Sąd Okręgowy uznał, że komornik nie jest płatnikiem podatku VAT i nie ma obowiązku wystawienia faktury VAT.

Powyższe postanowienie zaskarżyła Spółka z o.o. „D.(...)” w K. skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem. Powołując się na zarzut wadliwej wykładni i niewłaściwego zastosowania prawa materialnego oraz naruszenie przepisów postępowania skarżąca podniosła, że zaskarżone orzeczenie jest niezgodne z art. 12 „a” ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz. U. Nr 11, poz. 50 ze zm.) oraz § 51 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 marca 2002 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2002 r. Nr 27, poz. 268), a ponadto – także z art. 759 i 921 § 1 k.p.c. Wskazała, że wbrew pogładowi Sądu Okręgowego, komornik jest organem egzekucyjnym dokonującym sprzedaży nieruchomości oraz jest płatnikiem podatku VAT obciążającego dłużnika w związku z czym ma obowiązek wystawienia faktury VAT. Twierdziła, że przez wydanie zaskarżonego orzeczenia została jej wyrządzona szkoda o wartości 127.300,- złotych, wynikająca z niemożności odliczenia przez nią, jako podatnika, od należnego podatku VAT w/w kwoty, która podlegała naliczeniu w związku z nabyciem w trybie sprzedaży licytacyjnej nieruchomości dłużnika będącego podatnikiem z tytułu podatku VAT.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje stronie od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. W świetle kodeksu postępowania cywilnego stronami są osoby, na rzecz których i wobec których ma nastąpić w wyniku orzeczenia sądu urzeczywistnienie określonej normy prawnej w zakresie łączących te osoby stosunków cywilnych. Uwzględniając charakter postępowania egzekucyjnego, jako służącego zaspokojeniu wierzyciela w następstwie czynności w stosunku do dłużnika przymuszających, dokonywanych przez właściwe organy, należy stwierdzić, że przedmiotem postępowania egzekucyjnego jest wydobycie wierzytelności od dłużnika i pozyskanie jej przez wierzyciela jako ostatni etap realizowania norm prawa materialnego regulujących stosunek prawny pomiędzy uprawnionym i zobowiązanym. Wskazaniem zrealizowaniem norm prawa materialnego zainteresowani są tylko wierzyciel i dłużnik. W

związku z tym stronami postępowania egzekucyjnego w znaczeniu materialnym są tylko wierzyciel i dłużnik, natomiast w sensie formalnym za strony uznać należy prokuratora oraz organizację społeczną, jeżeli na ich wniosek egzekucja została wszczęta. Inne osoby (np. osoby, którym przysługują do nieruchomości ograniczone prawa rzeczowe lub roszczenia albo prawa osobiste zabezpieczone na nieruchomości, organ, który zawarł umowę o użytkowanie wieczyste – art. 922 k.p.c., dłużnik wierzytelności zajętej – art. 884, 886, 892 k.p.c., nabywca ruchomości – art. 870-874, nabywca nieruchomości - art. 968, 969, licytant – art. 991 k.p.c.) należy zaliczyć do uczestników postępowania egzekucyjnego (art. 761 § 1 k.p.c.) ale nie przysługuje im status strony tego postępowania; egzekucji nie prowadzi się na rzecz lub wobec tych osób, a jedynie z ich ewentualnym udziałem.

Nabywca nieruchomości nie pozostaje w stosunku materialno-prawnym ani wobec wierzyciela czy dłużnika, ani wobec Komornika. Komornik jest funkcjonariuszem publicznym (art. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Komornikach sądowych i egzekucji - tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 ze zm.), któremu zostało powierzone realizowanie przymusu państwowego w zakresie wykonywania orzeczeń sądowych, a jego pozycja wobec uczestników postępowania egzekucyjnego ma charakter władczy. Nie sposób uznać, że rozstrzygając o zasadności skargi na Komornika, złożonej przez nabywcę nieruchomości w związku z odmową wystawienia przez komornika faktury VAT dotyczącej sprzedaży nieruchomości na licytacji sąd orzeka w sprawie cywilnej pomiędzy komornikiem i nabywcą i że z tego tytułu nabywcy przysługuje status strony postępowania egzekucyjnego (por. post. SN z dnia 24.X.2006 r. IV CNP 84/06 - nie publ.).

W rozpoznawanej sprawie skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 22 kwietnia 2005 r. była niedopuszczalna, ponieważ wniesiona została przez podmiot niebędący stroną postępowania egzekucyjnego. Jako niedopuszczalna skarga ta podlegała odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Niezależnie od powyższego skarga wymienionego nabywcy nieruchomości podlegała odrzuceniu ze względu na to, że zaskarżone postanowienie nie było kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. Przedmiotem tego postępowania jako całości było wyegzekwowanie od dłużnika kwoty należnej wierzycielowi, nie zaś kwestia, czy do wartości nieruchomości wynikającej z oszacowania biegłego Komornik powinien doliczyć podatek VAT i dopiero tak ustaloną

wartość uznać za cenę nieruchomości na użytek licytacji publicznej, względnie - w ramach wartości oszacowanej przez biegłego powinien oznaczyć jej część jako przeznaczoną na podatek VAT (por. uchwałę SN z dnia 15 grudnia 2006 r. III CZP 115/06 – OSNC 2007, nr 10, poz. 146) a następnie, przekazać podatek VAT organowi podatkowemu i wystawić fakturę VAT.

Ta kwestia wyłoniła się dopiero po pozytywnym zakończeniu postępowania egzekucyjnego (które, nota bene, nie wymaga wydania jakiegokolwiek orzeczenia „kończącego”, a jedynie stosownej wzmianki na tytule wykonawczym - art. 816 k.p.c.) i z tego względu w żadnym razie nie może być wiązana z problematyką orzeczeń kończących postępowanie w sprawie egzekucyjnej. Mogłaby natomiast zostać podniesiona przez strony w ewentualnej skardze o stwierdzenie niezgodności na prawomocne postanowienie sądu co do przybicia (art. 990 k.p.c.), jako na orzeczenie kończące zasadniczą, samodzielłą część postępowania egzekucyjnego (por. postanowienie SN z dnia 5 lipca 2006 r. IV CNP 25/06 – OSNC 2007, nr 3, poz. 48).